

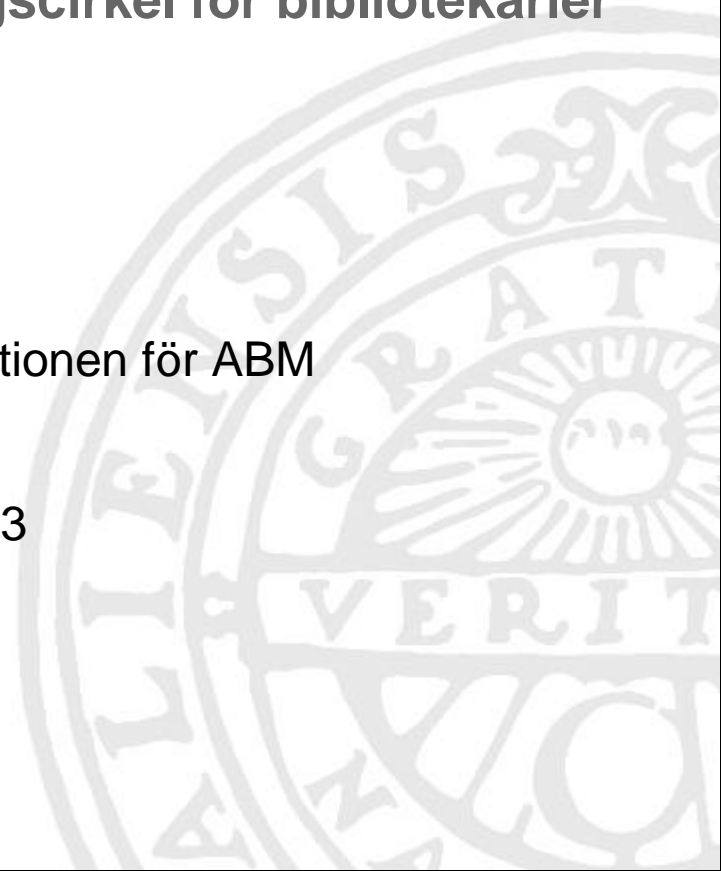
UPPSALA
UNIVERSITET

Hur kan samarbetet mellan universitetets institutioner och bibliotek förbättras?

Några resultat från en forskningscirkel för bibliotekarier

Kerstin Rydbeck, Institutionen för ABM

2012-05-03

Projektet

Övergripande syfte:

Att pröva forskningscirkeln som en metod för att stärka ett evidensbaserat arbetssätt inom bibliotek.

Två cirklar:

- Spelar skolbibliotek en roll? (2008–2009)
- Bibliotek och institutioner tillsammans. Hur kan interaktionen förbättras? (2010–2011)

Projektledare (cirkelledare):

Kerstin Rydbeck

Evidensbaserad biblioteks- & informationsvetenskaplig praktik (EBLIP)

En del av "evidensrörelsen" (medicin, vård, social omvårdnad, utbildning...)

- Praktisk verksamhet ska vila på bästa möjliga vetenskapliga evidens

Började användas av bibliotekarier i medicinska bibliotek (USA, Canada, Storbritannien) i slutet av 1990-talet

- 6 internationella konferenser 2001–2011
- Bibliotekspraktik på vetenskaplig grund

Se: *Dansk biblioteksforskning* nr 2/3, årg. 6, 2010:
<http://www.danskbiblioteksforskning.dk/>

Vad är en forskningscirkel?

- Som en traditionell studiecirkel, men med forskare och praktiker.
- Ska bygga på kunskapsutveckling i demokratisk samverkan mellan alla deltagare.
- Ska ur ett vetenskapligt perspektiv studera ett problem deltagarna uppfattar som angeläget, för att förstå det bättre.
- Ska öka kompetensen hos deltagarna och stärka dem i deras professionella roll, både som individer och grupp.
- Ska bidra till verksamhetsutveckling (resultatet av cirkelarbetet bör dokumenteras).

Forskningscirkelns rötter

- Brukar betraktas som ett svenskt fenomen (kopplat till vår folkbildningstradition).
 - Lund, 1970-talet, ffa fackliga cirklar kring arbetarhistoria – ”Gräv där du står!”
- Nya områden: social omsorg, vård, utbildning – dvs. praktikområden som under senare år akademiserats.
- Brukar internationellt beskrivas som ett slags Participatory Action Research (PAR), på svenska: deltagarorienterad aktionsforskning.

Se Lars Holmstrand & Gunilla Härnsten, t.ex: *Förutsättningar för forskningscirklar i skolan. En kritisk granskning (2003)*

Första cirkeln

Spelar skolbibliotek en roll?

Deltagande praktiker 9 skolbibliotekarier och länsbibliotekskonsulenter (8 kvinnor och 1 man) från olika kommuner i Mälardalsområdet.

Totalt 12 möten à 3 timmar vid Inst. för ABM under hela 2008 och början av 2009.

Skriftlig redovisning publicerad i maj 2009.

Andra cirkeln

Bibliotek och institutioner tillsammans. Hur kan interaktionen förbättras?

Sex forskningsbibliotekarier (samtliga kvinnor) har deltagit:

- 4 från Karin Boyebiblioteket
- 1 från Blåsenhusbiblioteket
- 1 från SLU-biblioteket (Ultuna)

Totalt 11 möten à 2–3 timmar vid Inst. för ABM under hela 2010 och början av 2011, plus några tillfällen senare med handledning i mindre grupp/individuellt inför redovisningen.

Arbete med skriftlig redovisning pågår.

Andra cirkelns deltagarprojekt

1. *Samarbete kring bibliotekets förvärv:*

Ett gemensamt projekt med tre cirkeldeltagare som studerat ett samarbetsprojekt mellan biblioteket och institutioner inom humaniora/teologi/sociologi.

2. *Samarbete kring undervisning i informationskompetens*

Tre individuella projekt som studerat hur ökat samarbete kan befrämja studenternas informationskompetens

- Lärarytutbildning
- Samarbete mellan två universitet
- Kandidatprogram inom humaniora

Allmänna positiva erfarenheter från forskningscirkelarbetet

- Möjlighet till diskussion kring frågor praktikerna uppfattar som viktiga, på distans från vardagsarbetet och ur ett mera övergripande perspektiv.
- Bidrar till att utmana invanda och etablerade föreställningar kring den verksamhet man sysslar med.
- Bidrar till att öka den allmänna kompetensen hos deltagande praktiker om hur man konkret går tillväga när man genomför enklare vetenskapliga studier.
- Bidrar till att skapa nätverk som involverar både forskare och praktiker, där man kan dra nytta av varandra.
- Ger status åt praktikerns arbete.

Erfarenheter från den andra cirkeln

Vi fick utifrån deltagarnas projekt möjlighet att:

- diskutera lärares och bibliotekariers perspektiv och föreställningar om varandra.
- diskutera skillnader och likheter i yrkesroller, kompetenskrav, arbetsvillkor och karriärvägar för lärare och bibliotekarier.
- diskutera och förstå univ. organisation och hitta strategier för samarbete bibliotek–institution.
- Jämföra två lärosäten.

Forskningsbibliotekarierna god tillgång till all tänkbar litteratur och tidigare forskning. Bra på att söka vetenskaplig litteratur (del av yrkesrollen).

”Bonus”

Cirkelledaren extern prefekt 2011 vid sammanslagningen av tre inst. till nya *Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier*.

Detta gav möjligheter att genomföra sådant bibliotekarierna i cirkeln lyft fram som väsentligt för bra samarbete bibliotek–institution.

- Biblioteket har en representant i institutionens två beredningsgrupper för grundutbildning.
- En stående punkt på institutionsstyrelsens dagordning är biblioteksfrågor.
- Biblioteksråd för hela campus, inte minst för forskarnas behov (planerades 2011).

Samarbetet viktigt för all grundutbildning – men inte minst för nya lärarutbildningen!

Lärarstudenternas dubbla behov

- Lärarstudenternas egen informationskompetens och de blivande elevernas – detta ställer speciella krav på lärarutbildningen.
- Bättre samarbete mellan inst. med lärarprogram – lärosätets bibliotek ger även de blivande lärarna bättre insikter i hur man kan utnyttja skolbiblioteket i sin framtida lärargärning.
- Kan ev. på sikt ge bättre samarbete skollärare – skolbibliotekarier och bidra till bättre skolbiblioteksresurser.

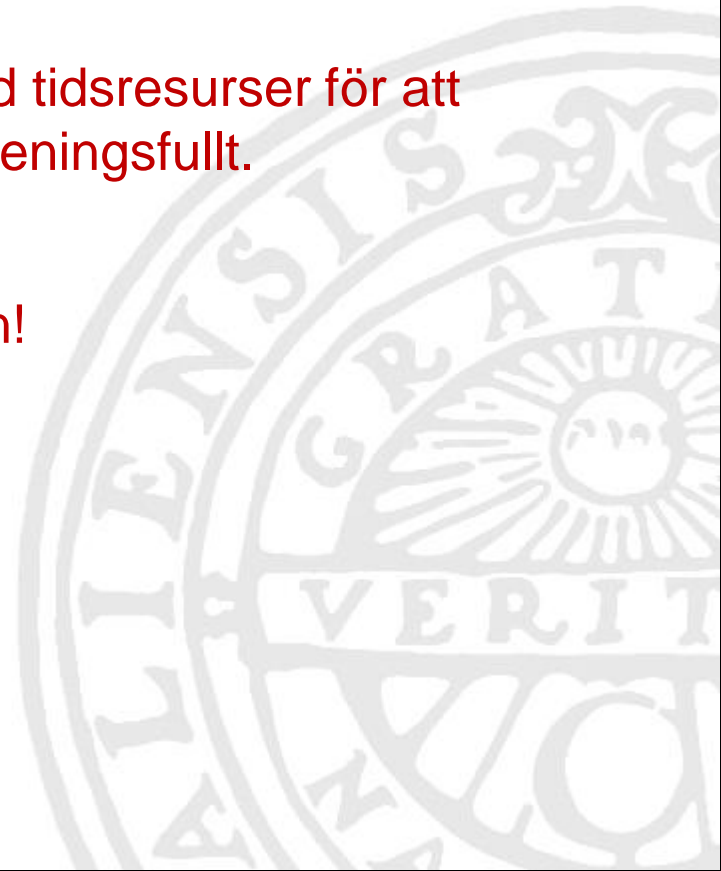
UPPSALA
UNIVERSITET

Svårigheter och problem med forskningscirkelmetoden 1

Forskning tar alltid mycket tid!!!

Praktikerna behöver ordentligt med tidsresurser för att cirkelarbetet ska fungera och bli meningsfullt.

Viktigt med stöd från arbetsgivaren!

Svårigheter och problem med forskningscirkelmetoden 2

- Svårt att hitta mötestider, när alla har många andra sysslor.
- För lång tid mellan träffarna gör att man tappar tråden.
- Metoden kan uppfattas som för diffus. Alla deltagare har ett stort ansvar för att driva arbetet framåt. Inte ledarens ansvar att ensam bestämma hur cirkeln ska arbeta.
- Det var svårt att få finansiering till forskningsbibliotekariernas medverkan i den andra cirkeln.
- Forskaren och bibliotekarien olika möjlighet att disponera tiden som man vill. Forskaren förtroendearbetstid, bibliotekarien fasta arbetstider.

Hur åstadkomma ett bättre samarbete institutioner – bibliotek?

- Identifiera nyckelfunktioner på inst. och försök ha en stående kommunikation med dem.
- Lyft fram bibliotekets undervisning som ett sätt att ge stud. fler undervisningstimmar.
- Tänk på att forskare/lärare ofta vet väldigt lite om hur biblioteket fungerar, vad man erbjuder och vad bibliotekarier gör och kan.
- Försök etablera ett bra samarbete med en institution och lyft fram detta som exempel för andra.
- En forskningscirkel kan vara ett sätt att stärka samarbetet forskare/lärare – bibliotekarier.
- Ge aldrig upp! Ta nya initiativ!

Redovisat hittills (första cirkeln)

Spelar skolbibliotek en roll? En presentation av fem projekt från en forskningscirkel om skolbibliotek, Kerstin Rydbeck (red.).

Meddelanden från Institutionen för ABM vid Uppsala universitet, nr 3 (Uppsala 2009)

Finns i fulltext i DiVA på:

<http://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?searchId=1&pid=diva2:221408>

Går även att beställa på papper från Inst. för ABM, se: info på:

<http://www.abm.uu.se/index.php?sida=26>

Rydbeck, Kerstin, "The research circle as a meeting place for researchers and practitioners" *Information Research*, 2010, **15**(3) colis707.

<http://InformationR.net/ir/15-3/colis7/colis707.html>

Redovisningen från den andra cirkeln kommer att publiceras under 2012 i Institutionens för ABM meddelandeserie.